

مقایسه انتظارات از ازدواج در افراد مهرطلب و افراد مهربان

A Comparison between Marriage Expectations in People with Needs for Succorance and Kind People

Shima Fatehi
Shahrekord UniversityDr. Rezvan Salehi *
Assistant Professor, Shahrekord University

Abstract

The statistical population of this research consisted of all single students at Shahrekord University. For that purpose, a total number of 130 students (55 males, 75 females) were selected using random sampling method. The research data were collected using Marriage Expectation Scale (MES) and two Self-made Questionnaires of Kindness and Succorance. In order to analyze the data, descriptive method (including mean and standard deviation), t-test, and analysis of variance (ANOVA) were used. The results showed that there was a significant difference in marriage expectations between people with needs for succorance and people with no need for succorance. They also indicated that people with needs for succorance had higher and more idealistic marriage expectations. Furthermore, there was a significant difference between marriage expectations of kind people and overly kind people (self-sacrifice schema). Marriage expectations were higher and more idealistic in overly kind people who had self-sacrifice schema. Succorance and excessive kindness can thus affect marriage expectations and create idealistic marriage expectations. Therefore, recognizing the roots of succorance and excessive kindness (self-sacrifice schema) can help individuals achieve more realistic marriage expectations by removing the related obstacles.

Keywords: Marriage expectations, Succorance, Kindness

شیمای فاتی

کارشناس مشاوره دانشگاه شهرکرد

دکتر رضوان صالحی نویسنده مسئول

استادیار گروه مشاوره دانشگاه شهرکرد

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی انتظارات از ازدواج در بین افراد مهرطلب و افراد مهربان صورت گرفته است. روش پژوهش همبستگی بوده است. به این منظور تعداد ۱۳۰ دانشجوی (۷۵ دختر و ۵۵ پسر) به روش نمونه گیری تصادفی در این پژوهش شرکت کردند. ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش پرسشنامه انتظار از ازدواج و دو پرسشنامه محقق ساخته مهرطلبی و مهربانی بود. جهت تحلیل داده ها از روش توصیفی (میانگین، انحراف معیار)، آزمون t و آزمون تحلیل واریانس استفاده شد. نتایج نشان داد که تفاوت معناداری بین انتظارات از ازدواج افراد مهرطلب و غیر مهرطلب وجود داشته که افراد مهرطلب انتظارات بالاتر و ایده آل گرایانه تری به ازدواج داشته اند. علاوه بر این تفاوت معناداری بین انتظارات از ازدواج افراد مهربان و بیش از حد مهربان (طرحواره ایثار) وجود دارد که در افراد بسیار مهربان که دارای طرحواره ایثار هستند این انتظارات بالاتر و ایده آل گرایانه تر می باشد. بنابراین مهرطلبی و مهربانی بیش از حد می تواند انتظارات از ازدواج را تحت تاثیر قرار داده و توقعات ایده آل گرایانه ای نسبت به ازدواج ایجاد کند. بنابراین شناخت ریشه های مهرطلبی و مهربانی (طرحواره ایثار) می تواند به افراد کمک کند که تا با رفع موانع مرتبط با آنها به انتظارات واقع بینانه تری از ازدواج دست یابند.

واژگان کلیدی: انتظارات از ازدواج، مهرطلبی، مهربانی

پذیرش: اسفند ۹۷

دریافت: بهمن ۹۷

نوع مقاله: پژوهشی

مقدمه

نهاد ازدواج، اسکلت و ساختمان هر جامعه ای می باشد که رشد و توسعه آن به رشد و توسعه هر جامعه متمدنی در هر قسمت دنیا ارتباط دارد. این امر دارای سابقه ای تاریخی است و در همه تمدن ها و در همه زمان ها وجود داشته است (أمیج^۱، ۲۰۱۳). علاوه بر این ازدواج را می توان یک پدیده اجتماعی به شمار آورد و از این حیث می توان گفت ازدواج نوعی وابستگی صمیمانه است (واردل^۲، ۲۰۱۱). همان گونه که هوستون (۱۹۹۱) بیان می کند که ازدواج صمیمی ترین نوع رابطه و متفاوت از تمامی روابط است و اریکسون نیز در نظریه

1. Omage
2. Wardle

A Comparison between Marriage Expectations in People with Needs for Succorance and Kind People

شش مرحله ای خود، مدعی است که دستیابی موفقیت آمیز به هویت موجب اولین تکلیف بزرگسالی یعنی رشد احساس صمیمیت حقیقی می شود و صمیمیت اصیل و واقعی تنها بعد از شکل گیری هویت ایجاد می شود (شوارتز^۱، ۲۰۰۱).

پژوهش ها نیز بدین نتیجه رسیده اند که برخورداری شخص از یک رابطه صمیمانه نقش مؤثری در سلامت روانی و جسمانی وی ایفا می کند و افرادی که دارای چنین رابطه صمیمانه هستند شاداب تر از افرادی هستند که فاقد چنین رابطه ای هستند (اتکینسون و هیلگارد^۲، ترجمه برهنی، ۱۳۶۸). بدین ترتیب یکی از موضوعاتی که در بحث ازدواج حائز اهمیت است و در شکل دهی رابطه صمیمانه نقش دارد، انتظارات فرد از ازدواج^۳ است. منظور از انتظار از ازدواج، همان باورهایی می باشد که افراد درباره ازدواج دارند و در حقیقت پیش بینی هایی درباره رفتارهایی که باید یا نباید در ازدواج رخ دهد، باورهایی در خصوص میزان اشتراک گذاری ارزش ها، میزان زمانی که زوجین باید برای یکدیگر وقت گذارند، چگونگی حل اختلاف نظرها و چگونگی تصمیم گیری می باشد (ونجستی و دلی^۴، ۱۹۹۷). برخی انتظارات را به عنوان تصاویری از ازدواج مطرح کرده اند که در طی یک رابطه ایجاد می شود (باریچ و بیلبی^۵، ۱۹۹۶) و این درحالی است سگر^۶ (۱۹۷۶) اشاره می کند که انتظارات قبل از تشکیل رابطه شکل گرفته است. به طور دقیق تر منظور از انتظار از ازدواج، همان احتمالاتی است که اشخاص در خصوص ازدواج خود می دهند و این احتمالات می تواند شامل احتمال خشنودی یا ناخشنودی، رضایت یا عدم رضایت و احتمال طلاق باشد (استنبرگ، داویلا و فینچام^۷، ۲۰۰۶).

خمس (۱۳۸۷) انتظارات از ازدواج را چارچوب و قالب های ذهنی می داند که از پیش تعیین شده است و یک سری فرضیاتی را در بر می گیرد که این فرضیه ها ممکن است یا واقع گرایانه باشد و یا بر واقعیت منطبق نباشد. سگر (۱۹۷۶) در نظریه قراردادهای زناشویی^۸ بیان می کند که انتظارات از ازدواج فقط چیزهایی که افراد از همسرشان می خواهند نیست بلکه چیزهایی هستند که فرد مایل است به شریک خود نیز در زندگی عرضه دارد. بنابراین زوجین باید انتظاراتشان از ازدواج را روشن نمایند چرا که انتظاراتی که صریح و روشن باشند، به خواسته های مخرب و نا امید کننده تبدیل نخواهد شد (برابی^۹، ۱۹۸۱). در حالی که اگر انتظارات از ازدواج نامناسب و غیر صریح و مبهم باشند، تعارض، تنش و ناامیدی رخ می دهد و این امر منجر به نارضایتی از ازدواج می شود. بر اساس مدل اپی ژنتیک^{۱۰} انتظارات زناشویی حوزه هایی از قبیل انتظارات از همسر (مفهوم همسر ایده آل)، انتظارات از خانواده مبدأ همسر و انتظارات از تشکیل خانواده را در بر می گیرد (جوا و بتی^{۱۱}، ۲۰۰۶). بر اساس پژوهش هایی که در خصوص انتظارات از ازدواج صورت گرفته است از جمله پژوهش جونز و نلسون^{۱۲} (۱۹۹۶)، انتظارات از ازدواج شامل سه مقوله می باشد که عبارتند از: (۱) انتظارات واقع بینانه از ازدواج (۲) انتظارات ایده آل گرایانه از ازدواج (۳) انتظارات بدبینانه از ازدواج. انتظارات غیر واقعی (ایده آل گرایانه و بدبینانه) طبق نظر پژوهشگرانی همچون الیس (۱۹۷۸)، برنز (۱۹۸۴) و برنشتاین (۱۹۸۴) در واقع همان اندیشه های غیر منطقی می باشد که منجر به اختلاف ها در روابط اجتماعی به ویژه در روابط زوج ها می شود و در حقیقت این انتظارات غیرواقع بینانه از دو مفهوم "توهم همسر آرمانی" و "زندگی زناشویی رویایی" نشأت می گیرد (شکر بیگی و همکاران، ۱۳۹۵).

پژوهشگران به علت تأثیراتی که انتظارات افراد بر سلامت جسمی، روانی و رضایت زناشویی دارد به بحث انتظارات زناشویی پرداخته اند و عواملی همچون سن، قومیت گرایایی، مذهبی بودن، وضعیت تأهل و تجارب اولیه تأثیر را در نوع انتظارات افراد موثر می دانند (پارک و روزن^{۱۳}، ۲۰۱۳). همان طور که گفته شد یکی از عوامل مؤثر در انتظارات از ازدواج، تجارب اولیه می باشد که همان تجربیات حاصل شده از آنچه شخص از ازدواج والدین خود مشاهده می کند است و یا در رابطه اولیه صمیمانه با مادرش (مراقب اصلی) تجربه می کند (اوربچ^{۱۴}،

1. Schwartz

2. Atkinson & Hilgard

3. Marriage expectation

4. Vangelisti & Daly

5. Barich & Bielby

6. Sager

7. Steinberg, Davila & Fincham

8. Marriage contract

9. Broby

10. Epigenetic model

11. Juvva & Bhatti

12. Jones & Nelson

13. Park & Rosen

14. Orbach

(۱۹۹۵). براساس نظر فروید، تضاد بین ایده آل سازی و تحقیر شریک زندگی ظاهراً در اولین تجارب صمیمانه با والدین ریشه دارد (راشنزکی^۱، ۱۹۹۵). بر اساس نظریه دلبستگی^۲ بالبی^۳ (۱۹۶۹)، دلبستگی اولیه نمونه نخستین برای پیوست های بعدی است و میزان انتظارات از ازدواج از طریق این نیازهای وابستگی بیان می شود. بر اساس نظریه یادگیری اجتماعی^۴ بندورا^۵ (۱۹۹۷) افراد رفتارهایی را از خود بروز می دهند که قبلاً مشاهده کرده اند و آن چه که فرد مشاهده می کند از طریق پاداش و یا تقویت بر انتظارات اثر می گذارد (شولتز^۶، ترجمه کریمی و همکاران، ۱۹۹۹). طبق دیدگاه شناختی افراد یک سری استانداردهای ایده آل و باورهایی در مورد شریک عشقی و رابطه زوجی دارند که از این طریق آن ها به طور شناختی شریک عشقی و رابطه خود را مورد ارزیابی قرار می دهند (هیگینز^۷، ۱۹۸۷ و ۱۹۸۹؛ رگان^۸، ۱۹۹۸). طبق رویکرد سیستم های خانواده، یک شخص ممکن است انتظارات از ازدواج مخربی را توسعه دهد که باورها و انتظارات درستی درباره ازدواج نیستند و در نتیجه این امر بی ثباتی زناشویی افزایش می یابد و این انتظارات نادرست و غیر واقع بینانه از ازدواج از طریق فرایند انتقال چند نسل، از نسلی به نسل دیگر منتقل می شود (دیلیون^۹، ۲۰۰۵).

تحقیقات نشان داده اند که بسیاری از ویژگی های شخصیتی و خصوصیات روانی با انتظار از ازدواج رابطه دارند. در این خصوص مستوفی فر و همکاران (۱۳۹۵) نشان دادند که سبک دلبستگی ایمن قادر به پیش بینی انتظار واقع بینانه از ازدواج و سبک دلبستگی اجتنابی و دو سوگرا قادر به پیش بینی انتظار بدبینانه از ازدواج هستند. حیدری و همکاران (۱۳۹۶) نیز نشان دادند دانشجویانی که دچار طحاره های ناسازگار اولیه بیش تری هستند، انتظارات واقع بینانه کمتر و انتظارات بدبینانه بیش تری از ازدواج دارند. همچنین افشاری نیا و نعمتی (۱۳۹۶) نشان دادند که بین باورهای غیر منطقی و انتظار از ازدواج و همچنین بین خود انتقادی مقایسه ای و انتظار از ازدواج رابطه ی معنادار وجود دارد.

علاوه بر پژوهش های فوق، خوشنویس و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهش خود نشان دادند که جهت گیری مذهبی درونی و سبک دلبستگی ایمن قادر به پیش بینی انتظار از ازدواج واقع بینانه و جهت گیری مذهبی بیرونی و سبک های دلبستگی اجتنابی و دو سوگرا قادر به پیش بینی انتظار از ازدواج بدبینانه می باشد. در پژوهش خوش نیت و بهاری (۱۳۹۳) نیز نتایج حاکی از آن است که نوع سبک عاشقی افراد و انتظارات قبل از ازدواج در سازگاری زناشویی آن ها مؤثر است.

در ادامه تحقیقات گذشته می توان به بررسی انتظار از ازدواج در افراد بر اساس دو سبک یا ویژگی مهرطلبی^{۱۰} و مهربانی^{۱۱} پرداخت و به غنای تحقیقات این حوزه افزود. مهرطلبی یا نیاز عصبی به محبت، مجموعه اعمال و رفتاری است که حاکی از ایثار، مدارا، قدرشناسی و احترام به دیگران است که در مقابل اینها توقع و انتظار جبران از طرف مقابل وجود دارد. در واقع مهرطلبی اعتیاد به راضی نگه داشتن دیگران است تا حدی که همیشه منافع، خواسته ها و حقوق فرد بخاطر شخص دیگری که از دوستان، خانواده یا آشنایان است پایمال میگردد و با محبت افراطی به آنها به طور ناخودآگاه فرد سعی می کند مهر و نظر دیگران را جلب کند (بهنام فر و طلایی، ۱۳۹۳). کارن هورنای^{۱۲} (ترجمه خواجه نوری، ۱۳۹۵) مهرطلبی را تلاش فرد برای پوشاندن و ترمیم ضعف های خویش می داند و معتقد است که فرد از این طریق سرپوشی بر احساس حقارت و بی ارزشی خود قرار می دهد و در حقیقت فقر روانی خود را جبران می کند. مهرطلب ها افرادی هستند که می خواهند دیگران خوشحال باشند، برخلاف میل باطنی توانایی "نه" گفتن ندارند، به تأیید و جلب خشنودی دیگران نیاز دارند و غالب تصمیماتی که می گیرند در راستای دریافت تأیید اطرافیان است (بریکر^{۱۳}، ترجمه قراچه داغی، ۱۳۹۱).

مهربانی نیز مجموعه اعمال و رفتاری می باشد که حاکی از ایثار، مدارا و قدرشناسی و احترام به دیگران است بدون این که شخص انتظار جبران از سوی فرد مقابل را داشته باشد. در حقیقت مهربانی همان توجه کردن، ارزش دادن به دیگران و یاری دادن به آن ها بدون

1. Ruczynski
2. Attachment theory
3. Bowlby
4. Social learning theory
5. Bandura
6. Shultz
7. Higgins
8. Regan
9. Dilion
10. Need for Succorance
11. Kindness
12. Hornay, K
13. Beriker, H

A Comparison between Marriage Expectations in People with Needs for Succorance and Kind People

در نظر گرفتن منفعت شخصی می باشد (کِر، ادانون و پپینگ^۱، ۲۰۱۴). ایسن برگ^۲ (۱۹۸۶) معتقد است مهربانی یک رفتار داوطلبانه و عمدی است که به نفع دیگران بوده و به وسیله عوامل خارجی از قبیل پاداش و مجازات برانگیخته نمی شود. پترسون و سلیگمن^۳ (۲۰۰۴) مهربانی را یک نیروی شخصیتی معرفی می کنند که گرایش فراگیر به خوب بودن با دیگران دارد یعنی نیرویی که به دلسوزی و نگرانی در خصوص رفاه حال مردم می پردازد تا اعمال خوب را انجام دهند و از مردم مراقبت کنند. بنفیت (۲۰۱۵) تعریف جدیدی از مهربانی بر اساس دیدگاه نوجوانان تعریف می کند و مهربانی را یک نوع حمایت فیزیکی و احساسی تلقی می کند که به افراد کمک می کند با یکدیگر رابطه برقرار کنند (بنفیت و گارتنر^۴، ۲۰۱۵).

با توجه به این تعاریف می توان دریافت که مهرطلبی و مهربانی در عین همپوشانی های زیاد کاملاً متفاوت بوده و دو روی یک سکه اند. افراد مهرطلب مهر می ورزند که دیده شوند و مورد مهر قرار گیرند و افراد مهربان بدون چشم داشت مهر می ورزند و از آن لذت می برند. با توجه به آنچه در خصوص انتظار از ازدواج و همچنین ویژگی های افراد مهرطلب و مهربان بیان شد، می توان گفت که افراد مهرطلب و در مقابل آن افراد مهربان احتمالاً می توانند انتظارات متفاوتی از ازدواج داشته باشند که این انتظارات میتواند در انتخاب و رضایت از زندگی زناشویی مؤثر باشد. از آن جایی که در ایران تحقیقات اندکی در خصوص انتظار از ازدواج صورت گرفته است و از طرفی به بررسی ویژگی های شخصیتی از جمله مهرطلبی و مهربانی در این رابطه پرداخته نشده است پژوهش حاضر به دنبال مقایسه انتظارات از ازدواج در افراد مهرطلب و غیر مهرطلب و همچنین افراد مهربان و نامهربان می باشد. از نتایج حاصل از این پژوهش می توان در مشاوره پیش از ازدواج استفاده نمود و همچنین مداخلاتی را در مورد این افراد جهت کاهش طلاق و افزایش رضایتمندی از ازدواج طراحی نمود.

روش پژوهش

این پژوهش از جمله پژوهش های علی - مقایسه ای می باشد. جامعه آماری این پژوهش را دانشجویان مجرد خوابگاهی دوره کارشناسی دانشگاه شهرکرد تشکیل داده اند که در سال ۹۷-۹۸ مشغول به تحصیل بوده اند. حجم نمونه بر اساس نوع تحقیق حداقل ۱۰۰ نفر (دلاور، ۱۳۹۷) می باشد که در این پژوهش ۱۳۰ دانشجو (۷۵ دختر و ۵۵ پسر) به شیوه نمونه گیری تصادفی انتخاب شده اند.

ابزار پژوهش

پرسشنامه انتظار از ازدواج MES^۵: این پرسشنامه توسط جونز^۶ (۱۹۹۸) ساخته شده که حاوی ۴۰ گزاره می باشد و هدف از آن ارزیابی انتظارات افراد از ازدواج از ابعاد مختلف (واقع گرایانه، ایده آل گرایانه و بدبینانه) می باشد. در این پرسشنامه پاسخ دهندگان بر اساس طیف پنج گزینه ای لیکرت به سوالات پاسخ می دهند. نمره بالا نشان دهنده انتظار ایده آل گرایانه، نمره پایین انتظار بدبینانه و نمره متوسط انتظار واقع بینانه می باشد. همسانی درونی این مقیاس توسط نیلفروشان و همکاران (۱۳۹۰) با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۸۸ و ضریب بازآزمایی در فاصله سه هفته ۰/۹۹ به دست آمده است. روائی سازه مقیاس نیز از طریق تحلیل عاملی تأییدی مورد تأیید قرار گرفته است.

پرسشنامه مهرطلبی: این پرسشنامه یک پرسشنامه محقق ساخته می باشد که دارای ۱۱ گزاره است. گویه های این پرسشنامه بر اساس ویژگی های افراد مهرطلب در نظریه کارن هورنای ساخته شده است. روائی محتوایی آزمون توسط سه متخصص مورد تأیید قرار گرفته و پایایی آن از طریق آلفای کرونباخ ۰/۸۶ به دست آمد. سوالات در طیف پنج گزینه ای (کاملاً مخالفم=۱ - کاملاً موافقم=۵) نمره گذاری می شوند. این پرسشنامه ابتدا بر روی ۱۰۰ نفر اجرا شد و نمرات آنان به نمرات استاندارد Z و T تبدیل شد. بر اساس میانگین نمرات T نمره خام ۳۴ حد وسط بوده بنابراین نمراتی که بالاتر از ۳۴ باشند به عنوان افراد مهرطلب و افرادی که زیر ۳۴ باشند غیر مهرطلب شناخته می شوند.

پرسشنامه مهربانی: این پرسشنامه یک پرسشنامه محقق ساخته است که دارای ۱۱ عبارت می باشد. این عبارات بر اساس ویژگی های افراد مهربان در نظریه کارن هورنای ساخته شده است. روائی محتوایی آزمون توسط سه متخصص مورد تأیید قرار گرفته و پایایی آن

1. Kerr, S. L, O'Donovan & Peping
2. Eisenberg, N
3. Paterson & Seligman
4. Bnifit, J & Gartner, A
5. Marriage Expectation Scale
6. Jones

از طریق آلفای کرونباخ ۰/۸۹ به دست آمد. سؤالات در طیف پنج گزینه ای (کاملاً مخالفم=۱ - کاملاً موافقم=۵) نمره گذاری می شوند. این پرسشنامه ابتدا بر روی ۱۰۰ نفر اجرا شد و نمرات آنان به نمرات استاندارد Z و T تبدیل شد. بر اساس میانگین نمرات T چنانچه فردی نمره خام بین ۳۱ تا ۴۶ کسب کند در نقطه وسط قرار دارد و فردی مهربان در نظر گرفته می شود و نمرات بالاتر از ۴۶ شدیداً مهربان (طرحواره ایثار) و نمرات پائین تر از ۳۱ تیپ شخصیتی نامهربان را نشان می دهد.

یافته ها

یافته های توصیفی مربوط به متغیر انتظار از ازدواج، مهرطلبی و مهربانی در جدول ۱ آمده است.

جدول (۱) یافته های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	پائین ترین نمره	بالاترین نمره	میانگین
انتظار از ازدواج	۱۰۷	۱۹۶	۱۴۶
مهرطلبی	۱۴	۵۳	۳۳/۷۲
مهربانی	۱۸	۵۵	۳۸/۳۲

همانطور که مشاهده می شود پائین ترین نمره انتظار از ازدواج ۱۰۷ و بالاترین نمره ۱۹۶ است. میانگین انتظار از ازدواج نیز در نمونه پژوهش ۱۴۶ می باشد.

در ادامه نمرات خام مهرطلبی به نمرات استاندارد T تبدیل شد و با توجه به آن، افرادی که در متغیر مهرطلبی بالاتر از میانگین بودند (نمره خام ۳۴ معادل نمره میانگین t یعنی ۵۰ میباشد) به عنوان مهرطلب و افرادی که در این متغیر پائین تر از میانگین بودند غیرمهرطلب شناخته شدند. بر این اساس مشخص شد که تعداد ۷۱ نفر از پاسخگویان مهرطلب و ۵۹ نفر غیر مهرطلب بوده اند. بنابراین فرضیه اول مبنی بر اینست که افراد مهرطلب انتظارات بالاتر و ایده آل گرایانه تری نسبت به غیر مهرطلب ها از ازدواج دارند که جهت بررسی آن از آزمون t مستقل استفاده شده است و نتایج آن در جدول ۲ گزارش شده است.

جدول (۲) مقایسه انتظارات از ازدواج در دو گروه مهرطلب و غیر مهرطلب با استفاده از آزمون t مستقل

مهرطلبی	تعداد	میانگین	انحراف معیار	t	df	sig
مهرطلب	۷۱	۱۵۱/۵۷	۱۷/۵۹	۳/۵۷	۱۲۸	۰/۰۰۱
غیر مهرطلب	۵۹	۱۴۰/۳۸	۱۸/۰۰			

با توجه به اطلاعات جدول ۲، تفاوت میانگین به دست آمده انتظارات از ازدواج در دو تیپ شخصیتی مهرطلب و غیر مهرطلب ۱/۱۸ می باشد و مقدار t بدست آمده در سطح ۰/۰۱ معنی دار است. بنابراین فرضیه تحقیق تأیید می شود. بنابراین افراد مهرطلب انتظارات ایده آل گرایانه تری از ازدواج دارند.

فرضیه دوم انتظارات ازدواج را در افراد مهربان، نامهربان و بسیار مهربان (طرحواره ایثار) مورد بررسی قرار می دهد. در متغیر مهربانی نیز نمرات خام به نمرات استاندارد تبدیل شد. بر این اساس افرادی که یک انحراف معیار بالاتر از میانگین بودند بسیار مهربان، افرادی که یک انحراف معیار پائین تر از میانگین بودند نامهربان و بقیه در نقطه وسط یعنی مهربان قرار داشتند. مشخص شد که از میان ۱۳۰ آزمودنی، ۱۰۴ نفر از افراد دارای تیپ شخصیتی مهربان، ۱۴ نفر دارای تیپ شخصیتی نامهربان و ۱۲ نفر بسیار مهربان یا دارای طرحواره ایثار بودند. جهت بررسی این فرضیه از تحلیل واریانس یک راهه استفاده شد که در جدول ۳ میانگین، انحراف معیار و نتایج آزمون آمده است.

جدول (۳) مقایسه انتظارات از ازدواج در سه گروه مهربان، نامهربان و شدیداً مهربان (طرحواره ایثار) بر اساس آزمون تحلیل واریانس (F)

تعداد	میانگین	انحراف معیار	مجموع مجذورات	df	میانگین مجذورات	f	sig
-------	---------	--------------	---------------	----	-----------------	---	-----

A Comparison between Marriage Expectations in People with Needs for Succorance and Kind People

مهربان	۱۰۴	۱۴۵	۱۷/۲۵	۱۷۶۶/۹۶	۲	۸۸۳/۴۸	۲/۶۳	۰/۰۵
نامهربان	۱۴	۱۴۷	۲۶/۳۵	۴۲۷۴۹/۵۳	۱۲۷	۳۳۶/۶۱		
بسیار مهربان	۱۲	۱۵۷	۱۶/۶۲	۴۴۵۱۶/۵۰	۱۲۹			

با توجه به اطلاعات جدول ۳ مقدار میانگین به دست آمده انتظار از ازدواج در تیپ شخصیتی مهربان ۱۴۵/۱۱، در تیپ شخصیتی نامهربان ۱۴۷ و در تیپ شخصیتی ایثارگر ۱۵۷ می باشد و میزان F محاسبه شده ۲/۶۳ در سطح اطمینان ۰/۰۵ معنی دار است. بر این اساس می توان نتیجه گرفت که اختلاف میانگین این سه گروه معنادار است. ولی برای تعیین این که اختلاف میانگین بین کدام گروه ها معنادار است از آزمون تعقیبی LSD استفاده شده است که نتایج آن در جدول ۴ آمده است.

جدول (۴) خلاصه نتایج آزمون تعقیبی

sig	خطای استاندارد	تفاوت میانگین ها		
۰/۷	۵/۲۲	-۱/۸۸	نامهربان	مهربان
۰/۰۲	۵/۵۹	-۱۲/۸۰	ایثار	مهربان
۰/۷	۵/۲۲	۱/۸۸	مهربان	نامهربان
۰/۱	۷/۲۱	-۱۰/۹۱	ایثار	نامهربان

با توجه به مندرجات جدول ۳، انتظارات از ازدواج در اشخاص مهربان با نامهربان ها تفاوت معنی داری ندارد و همچنین بین دو تیپ نامهربان و ایثارگر نیز نمی توان انتظارات متفاوتی را مشاهده کرد. اما در خصوص مقایسه دو تیپ شخصیتی مهربان و بسیار مهربان (ایثارگر) تفاوت میانگین ها در سطح اطمینان ۰/۰۲ معنادار است و می توان گفت اشخاص بسیار مهربان یا ایثارگر نسبت به افراد مهربان انتظارات ایده آل گرایانه و بالاتری از ازدواج دارند.

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر با هدف مقایسه انتظارات از ازدواج افراد مهرطلب و مهربان انجام شد. قبل از تبیین نتایج حائز اهمیت است که ذکر شود در مقالات بررسی شده تاکنون پژوهشی صورت نگرفته است که به بررسی انتظارات ازدواج در میان مهرطلب ها و مهربان ها پرداخته باشد و اکثر پژوهش های صورت گرفته به پیش بینی رابطه انتظار از ازدواج بر اساس طرحواره های ناسازگار اولیه و تیپ های شخصیتی پرداخته اند (حیدری و همکاران، ۱۳۹۶) و یا انتظارات از ازدواج افراد را بر اساس سبک های دلبستگی مطالعه نموده اند (مستوفی فر و همکاران، ۱۳۹۵؛ خوشنویس و همکاران، ۱۳۹۶). نخستین یافته پژوهش نشان داد که بین انتظار از ازدواج افراد مهرطلب و غیرمهرطلب تفاوت معنادار وجود دارد و افراد مهرطلب نسبت به غیر مهرطلب انتظارات بالاتری از ازدواج داشتند. این یافته را می توان با توجه به نظریاتی که در خصوص مهرطلبی و همچنین پژوهش هایی که در زمینه انتظار از ازدواج صورت گرفته است، تبیین نمود. همان گونه که بر اساس پژوهش مستوفی فر و همکاران (۱۳۹۵) افراد مهرطلب دارای سبک دلبستگی نا ایمن بوده و تجارب ناخوشایندی را در دوران کودکی تجربه نموده اند و از آن جایی که سبک دلبستگی نا ایمن قادر به پیش بینی انتظارات غیر واقع بینانه از ازدواج است، می توان انتظار داشت که افراد مهرطلب، انتظارات غیرواقعی گرایانه و بالاتر نسبت به افراد غیر مهرطلب از ازدواج داشته باشند. از اینرو نتایج پژوهش حاضر با این تحقیقات همخوانی دارد.

همچنین عواملی از قبیل فقدان صمیمیت و محبت صادقانه در محیط کودک و نیز طرحواره های ناسازگار اولیه (بی ارزشی، رهاشدگی، محرومیت هیجانی و وابستگی) که زیربنای مهرطلبی می باشند (هورنای، ترجمه خاجه نوری، ۱۳۹۵) می تواند در انتظار از ازدواج موثر باشد. این موضوع هم سو با نظریات کارن هورنای است. وی معتقد است که اعتقادات غلط پدر و مادر راجع به شیوه های تربیت و میل به سختگیری های زیاد یا فداکاری های بی مورد و همچنین غفلت از کودک منجر به تزلزل روحی کودک و پرورش الگوی شخصیتی مهرطلب

در او می‌گردد و کودک گمان می‌کند باید همیشه مورد پذیرش و تأیید دیگران باشد و آن عمل را فداکاری تلقی می‌کند. این مسئله به نوبه خود بر انتظارات از ازدواج در بزرگسالی اثر می‌گذارد و شخص را از داشتن انتظارات واقع‌گرایانه منحرف می‌کند. همچنین طبق نظر یانگ، طرحواره‌ها و فرایندهای طرحواره‌ای به سبب تأثیری که بر برداشت ما از خودمان و دیگران دارند، بر نگرش‌ها و تصمیم‌گیری‌های ما در زندگی مؤثر می‌باشد (یانگ و کلسکو، ۱۹۹۴). در حقیقت طرحواره‌های ناسازگار موجب سوگیری در تفسیرهای ما از رویدادها می‌شوند و این سوگیری‌ها در آسیب‌شناسی روانی میان فردی به صورت سوء تفاهم‌ها، نگرش‌های تحریف‌شده، گمانه‌های نادرست و برداشت‌های غیرواقع‌بینانه خود را نشان می‌دهد. همچنین این سوء برداشت‌ها بر نگرش‌ها و انتظارات از ازدواج و نیز ادراکات و ارزیابی‌های بعدی (زندگی مشترک) اثر می‌گذارد و نیز رابطه فرد با خود و دیگران را تحت تأثیر قرار می‌دهند (سوی، ۲۰۱۲). در واقع افرادی که درگیر طرحواره هستند به نوعی به ازدواج به دید فرصتی برای جبران ناکامی‌ها و یا موقعیتی برای تأیید باورهایشان نگاه می‌کنند و چنین انتظاراتی از ازدواج ممکن است باعث توقعات سطح بالا شود و بعد از ازدواج در صورتی که این نیازها در زندگی مشترک برآورده نشوند، موجب احساس ناامیدی در روابط و شکست‌نهایی خواهند شد (دولانگ، ۲۰۱۷) و به همین دلیل می‌توان چنین گفت که افراد مهرطلب که عموماً دارای طرحواره‌های رهاشدگی، محرومیت هیجانی و وابستگی هستند، انتظارات و توقعات بالاتری از ازدواج نسبت به افراد غیرمهرطلب دارند. یانگ (۲۰۰۳) در خصوص انتظارات بالای افرادی که محرومیت هیجانی دارند یا به زعم دیگر، دچار مهرطلبی هستند می‌گوید این افراد ترس از دست دادن فرد مقابل را دارند. بنابراین در انتخاب همسر انتظار دارند با کسی ازدواج کنند که به او بچسبند، او را مورد مهر فراوان قرار دهند، همه انتظاراتش را برآورده کنند و در مقابل مورد مهر و توجه فراوان قرار گیرند (یانگ، کلسکو و ویشار، ۲۰۰۳). هم چنین این افراد انتظار دارند زمانی که در مورد نیازها و احساسات خود به طرف مقابل چیزی نمی‌گویند در حالی که احساس ناخشنودی دارند، طرف مقابل نیازهایشان را مرتفع سازند و احساساتشان را درک کنند (یانگ و کلسکو، ۱۹۹۴). نخستین یافته پژوهش حاضر مبنی بر تفاوت انتظارات از ازدواج افراد مهرطلب و غیرمهرطلب با پژوهش حیدری و همکاران (۱۳۹۶) هم سو می‌باشد. دانشجویانی که درگیر طرحواره‌های ناسازگار و متعاقب آن دچار مهرطلبی افراطی هستند، انتظارات واقع‌بینانه کم‌تر و انتظارات ایده‌آل گرایانه بیشتری از ازدواج دارند.

دومین یافته پژوهش حاکی از آن است که انتظار از ازدواج افراد شدیداً مهربان (طرحواره ایثار) با انتظارات از ازدواج افراد مهربان و افراد نامهربان متفاوت است و افرادی که دارای مهربانی افراطی (طرحواره ایثار) هستند، انتظارات بالاتری از ازدواج دارند. برای تبیین این یافته از ویژگی‌های افرادی که درگیر طرحواره ایثار هستند، می‌توان استفاده نمود و بر این اساس اذغان داشت که این اشخاص در قبال دیگران بیش از اندازه احساس مسئولیت می‌کنند و به دیگران سرویس زیادی می‌دهند و آن قدر به دیگران خدمت می‌کنند که به ضرر خودشان تمام می‌شود. این افراد اغلب نیازهای خودشان را فدا می‌کنند تا نیازهای دیگران را ارضا کنند. این طرحواره اغلب پیامد چیزی است که به آن "خلق و خوی بی‌نهایت دلسوز و غمخوار" گفته می‌شود یعنی حساسیت نسبت به درد و رنج دیگران که باعث مسئولیت‌پذیری افراطی نسبت به دیگران شده و در نتیجه با مفهوم وابستگی بیمارگونه همپوشی پیدا می‌کند (یانگ و همکاران، ترجمه حمیدپور و اندوز، ۱۳۹۶) که همین امر می‌تواند منجر به انتظارات بالا و غیر واقع‌بینانه نسبت به ازدواج شود. در یک نگاه کلی می‌توان گفت در افراد مهرطلب و افراد بسیار مهربان، عشق و محبت به خود و دیگران با انتظاراتی همراه است که در آن فرد فکر می‌کند یا اعتقاد دارد همیشه باید رابطه هیجانی و عاطفی با همسرش داشته باشد، در هر کاری همکاری داشته باشند، هیچ بحث و مشاجره‌ای نداشته باشند، همه علائقشان را با هم در میان بگذارند، تعارضی وجود نداشته باشد، همیشه رابطه جنسی مهیجی داشته باشند و همه چیز با عشق و محبت حل‌شدنی است. احتمالاً این انتظارات ایده‌آل گرایانه می‌تواند ریشه در شرایط تربیتی افراد مهرطلب و بسیار مهربان داشته باشد که قابل بحث و مطالعه بیشتر می‌باشد.

منابع

- اتکینسون، ر؛ و هیلگارد، ا. (۱۳۶۸). *زمینه روانشناسی*. ترجمه محمدتقی برهنی، تهران: انتشارات رشد.
- امیدوار، ب؛ فاتحی زاده؛ م؛ احمدی، ا. (۱۳۸۸). بررسی تأثیر آموزش پیش از ازدواج بر انتظارات زناشویی دانشجویان در آستانه ازدواج شهر شیراز. *خانواده پژوهی*، ۱۸(۵)، ۲۳۱-۲۴۶.
- بریکر، هریت. (۱۳۹۰). *مهرطلبی بیماری راضی‌کردن دیگران*. ترجمه مهدی قراچه داغی. انتشارات پیک بهار.

A Comparison between Marriage Expectations in People with Needs for Succorance and Kind People

بهنام فر، م؛ و طلائی، ز. (۱۳۹۳). نقد روانشناختی شخصیت در رمان سالمرگی بر مبنای نظریه کارن هورنای. *فصلنامه متن پژوهی ادبی*، ۱۸(۶۲)، ۱۹۳-۱۷۵.

حیدری، ف؛ افشاری نیا، ک. (۱۳۹۶). بررسی رابطه بین طرحواره های ناسازگار اولیه و تیپ شخصیتی و پیش بینی انتظار از ازدواج، *همایش بین المللی روان شناسی و مطالعات اجتماعی*، تهران، مرکز همایش های کوشا گستر، <https://www.Civilica.com/paper-SPSYI01-018.html>

خمسه، ا. (۱۳۸۷). *آموزش پیش از ازدواج؛ راهنمای زوج های جوان*، تهران: انتشارات دانشگاه الزهرا. خوش نیت، ب؛ بهاری، ف. (۱۳۹۳). پیش بینی سازگاری زناشویی بر اساس انتظار از ازدواج و سبک های عاشقی. *نخستین همایش بین المللی علوم تربیتی و روانشناسی*.

خوشنویس، ا؛ مستوفی فر، ا؛ کحالی، ر. (۱۳۹۶). پیش بینی رابطه انتظار از ازدواج بر اساس جهت گیری مذهبی و سبک های دلبستگی. *تحقیقات مدیریت آموزشی*، ۲(۹)، ۹۷-۱۱۲.

دلاور، ع. (۱۳۹۷). روش تحقیق در روانشناسی و علوم تربیتی. تهران: نشر ویرایش. شولتز، د. (۱۳۹۲). *نظریه های شخصیت*. ترجمه یوسف کریمی و همکاران. تهران: انتشارات ارسباران. مستوفی فر، ا؛ خوشنویس، ا؛ تقی لو، ص. (۱۳۹۶). پیش بینی رابطه انتظار از ازدواج بر اساس سبک های دلبستگی دانشجویان. *سومین کنفرانس جهانی روانشناسی و علوم تربیتی، حقوق و علوم اجتماعی در آغاز هزاره سوم*، ۹۷-۱۱۲.

نعمتی، م؛ افشاری نیا، ک. (۱۳۹۶). پیش بینی انتظار از ازدواج بر مبنای سطوح خودانتقاد گری و باورهای غیر منطقی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه. *سومین کنفرانس بین المللی روانشناسی جامعه شناسی، علوم تربیتی و مطالعات اجتماعی*، ص ۴۹۸. هورنای، ک. (۱۳۹۶). *عصبانیت های عصر ما*. ترجمه ابراهیم خواجه نوری. تهران: انتشارات شرق.

- Barich, R. R., & Bielby, D. D. (1996). Rethinking marriage: Change and stability in expectations. *Journal of family issue*, 17(2) 139-169.
- Binfet, J. T., & Gaertner, A. (2015). Children's conceptualizations of kindness at school. *Canadian children*, 40, 27-39. <http://dx.doi.org/10.18357/jcs.v40i3.15167>.
- Bowlby, J. (1969). Attachment and loss: vol 1: Attachment. New York: Basic Books.
- Brorby, S. A. (1981). Development and field testing of the premarital Relation Expectations Inventory. *Dissertation Abstracts International*, 41, 4362 A. University microfilms No. 81-16028.
- Dillion, H. N. (2005). Family violence and divorce: Effects on marriage expectation. *Electronic theses and dissertation*, Tennessee state university.
- Dulong, J. (2017). How can I keep from suffocating in a relationship? *Psychology today*, Vol. 40.
- Eisenberg, N. (1986). *Altruistic emotion, cognition, and behavior*. Hillsdale, N.J: Lawrence Erlbaum Associates.
- Higgins, E. T. (1987). Self-discrepancy: A theory relating self and affect. *Psychological Review*, 94, 319-340.
- Higgins, E. T. (1989). Self-discrepancy theory: What patterns of self-beliefs cause people to suffer? In I. berkowitz (ED.), *Advanc in experimental social psychology*. New York: Academic press, 96-136.
- Jones, G. D. & Nelson, E. S. (1996). Expectations of marriage among college students from intact and non-intact homes. *Journal of Divorce & Remarriage*, 26(1), 171-189.
- Jones, G.D. (1998). The marriage expectation scale. In: CM. Davis, WL. Yarber, R. Bauserman, G. E. Schreer, and S. L. Davis (Eds). *Handbook of Sexuality-Related Measures*. New York: Sage Publications.
- Juvva, S., & Bhatti, R.S. (2006). Epigenetic model of marital expectations. *Contemporary family therapy*, 28(1), 61-72.
- Kelly, J. B. (1981). Observation on adolescent relationships five years after divorce. *Adolescent psychiatry*, 8, 133-141.
- Kerr, S. L., O'Donovan, A. & Pepping, C. A. (2014). Can gratitude and kindness interventions enhance well-being in a clinical sample? *Journal of Happiness Studies*, 16, 17-36.
- Long, B. H. (1987). Perceptions of parental discord and parental separations in the United States: Effects on daughter's attitudes toward marriage and courtship. *The Journal of social Psychology*, 127(6), 573-582.
- McGoldrick, M., Carter, E. A. (1982). The family life cycle. In F. Walsh (Ed), *Guilford family therapy series*. Normal family processes. 167-195.
- Omage, m. l. (2013). Critical issues in marriage failure in Benin City, Nigeria: signaling the way forward. *European scientific journal*, 9(5), 324-337.
- Orbach, S. (1995). A woman's Place? In: Clulow, C. f. (ed.) *Women, Men and Marriage*, London: Sheldon, 106-116.
- Park, S. S. & Rosen, L. A. (2013). The marital scales: measurement intent, attitudes, and aspect regarding marital relationships. *Journal of Divorce and Remarriage*, 54(4), pp 295-312. doi: 10.1080/10502556.2013.780491.
- Paterson, C. & Seligman, M. E. P. (2004). *Character strengths and virtues: A handbook and classification*. New York: Oxford University Press and Washington, DC: American psychological association.

- Regan, P. C. (1998). What if you can't get what you want? Willingness to compromise ideal mate selection standards as a function of sex, mate value, and relationship context. *Personality and social psychology bulletin*, 24, 1294-1303.
- Ruszczynski, S. (1995). My partner, myself? Inc: Clulow (Ed), *women, men and marriage*. London: Sheldon, pp 45-54.
- Sager, C. J. (1976). *Marriage contracts and couple therapy: Hidden forces in intimate relationships*. New York: Brunner/mazel.
- Schwartzberg, A. Z. (1981). Divorce and children and adolescent: An overview. *Adolescent psychiatry*, 9, 119-132.
- Schwartz, S. J. (2001). The evolution of Eriksonian and Neo-Eriksonian identity theory and research: A review and integration, *an international journal of theory and research*, 1(1), 7-58.
- Seavey, A, Moore T. M. (2012). Schema focused therapy for major depressive disorder and personality disorder: A case study *Clinical case studies*, 11(6), 457-473.
- Steinberg, S. J., Davila, J & Fincham, F. D. (2006). Adolescent marital expectations and romantic experience: Associations with perceptions about parental conflict and adolescent attachment security. *Journal of youth and adolescence*. Vol. 35, No. 3, pp 333- 348.
- Vangelisti, A, L, & Daly, J. A. (1997). Gender differences in standards for romantic relationships. *personal relationships*, 4, 203- 210.
- Wardle, L. D. (2011). The boundaries of biologing: Allegiance, purpose and the definition of marriage. *Journal of public law*, 287-315.
- Young, J. E., & Klosko, J. S. (1994). *Reinventing your life*. New York: Plume books.
- Young, J. E., Klosko, J. S., & Wishaar, M.E. (2003). *Schema therapy: A practitioner's guide*. New York.

شپوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی